

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 508 Din 30.06.2021

Dosar nr.: 949/2020

Petiția nr.: 7414/18.11.2020

Petent:

Reclamat: Ministerul Afacerilor Interne

Obiect: Îngrădirea dreptului la educație și la muncă prin impunerea unui criteriu la admiterea în cadrul Academiei de Poliție Alexandru Ioan Cuza (*“să nu aibă tatuaje (...) în zone neacoperite de uniforma de vară”*). Acest criteriu a fost eliminat în anul 2018-2019 doar pentru arma Pompieri, menținându-se criteriul pentru celelalte arme (Poliție, Jandarmi, Poliție de Frontieră).

Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

2. Ministerul Afacerilor Interne cu sediul în București, Pța Revoluției nr.1A, sector 1

II. Procedura de citare

3. Având în vedere contextul evoluției epidemiologice determinate de răspândirea virusului SARS-CoV-2, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a informat părțile cu privire la faptul că au posibilitatea de a trimite punctul de vedere în scris (precum și orice alte acte sau dovezi), soluționarea speței urmând a se face în lipsă, cu acordul acestora;

4. Procedură legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

5. Petentul, agent de poliție în cadrul Biroului Rutier al Poliției Brașov, încadrat în structurile Poliției Române din anul 2016, susține că pe parcursul acestor ani și-a tatuat

anumite părți ale corpului, printre care și brațul stâng, de la umăr până la încheietura mâinii.

Petentul susține că intenționează ca, în anul 2021, să se înscrie la concursul de admitere la Academia de Poliție A.I. Cuza, învățământ cu frecvență redusă, însă a constatat că îi este restricționat accesul la pregătire profesională din cauza tatuajelor, conform OMAI 140/2016 completat cu OMAI 177/2016 privind activitatea de management Resurse umane în unitățile militare ale MAI.

6. Petentul susține că, în anul 2018-2019, MAI a decis eliminarea acestui criteriu doar pentru arma Pompieri, menținând criteriul pentru celelalte arme, respectiv poliție, jandarmi, poliție de frontieră.

7. Petentul mai arată faptul că, în sezonul cald a purtat uniforma de vară, cu tatuajele la vedere, cunoscând faptul că nu poate fi sancționat, astfel reiese că doar polițiștilor în activitate nu le este interzis să se tatueze în zonele neacoperite de uniformă, vara.

8. Având în vedere cele de mai sus, petentul consideră că este discriminat pentru că, deși poate lucra ca agent de poliție cu tatuaje în zone neacoperite de uniforma de vară, nu poate candida pe locurile scoase la concurs la forma de învățământ *frecvență redusă* la Academia de Poliție A.I.Cuza.

Sușținerile reclamatului

9. MAI invocă excepția lipsei calității procesuale active, arătând că petentul intenționează să se înscrie la examenul de admitere organizat de Academia de Poliție, iar în cadrul acestui proces de reflexie, consideră că unul din criteriile specifice de recrutare ca fiind discriminatoriu.

10. De asemenea, reclamatul invocă excepția lipsei obiectului petiției, arătând că art. 6 alin. 8 din Anexa nr. 2 la O.M.A.I. nr. 140/2016, cu modificările și completările ulterioare, care reglementează criteriile specifice de recrutare ale agenților de poliție care se înscriu la concursul de admitere pe locurile aprobate la programul de studii universitare de licență "Ordine și Siguranță publică" din cadrul Academiei de Poliție, forma de învățământ cu frecvență redusă, nu face nicio referire cu privire la existența tatuajelor ori a elementelor ornamentale, de orice natură, aplicat, inserate sau implantate pe/în corpul candidatului și neacoperite de vestimentație, în ținuta de vară. Altfel spus, neexistând acest criteriu de selecție, sesizarea este lipsită de obiect.

11. Reclamatul invocă și excepția necompetenței CNCD, considerând că nu se poate pronunța cu privire la modalitatea de interpretare și aplicare a actelor normative (Ordinul OMAI nr. 140/2016 fiind emis în temeiul Legii nr. 360/2002 privind Statutul Polițistului), atribut exclusiv al instanțelor de judecată.

12. Pe fondul cauzei, MAI susține că, potrivit cadrului normativ incident, criteriul referitor la lipsa tatuajelor ori a elementelor ornamentale, de orice natură, aplicate, inserate sau implantate pe/în corp, neacoperite de vestimentație, în ținuta de vară, este aplicabil în situația concursurilor organizate în vederea ocupării posturilor de execuție vacante, prevăzute a fi ocupate cu polițiști prin reîncadrare, încadrare directă ori transfer din instituțiile din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională ori pentru admiterea în instituțiile de învățământ, forma de studiu fără frecvență, pe locurile destinate formării inițiale a polițiștilor.

13. Reclamatul arată că petentului, având calitatea de agent de poliție care intenționează să se înscrie la concursul de admitere la Academia de Poliție, forma de învățământ fără frecvență, îi sunt incidente prevederile art. 6 alin. 8 Anexa nr. 2 la O.M.A.I. nr. 140/2016, care stabilește că *“Agenții de poliție care se înscriu la concursul de admitere pe locurile aprobate la Programul de studii universitare de licență “Ordine și Siguranță Publică” din cadrul Academiei de Poliție A.I.Cuza, forma de învățământ fără frecvență, potrivit locurilor aprobate pentru MAI și repartizate unităților de poliție beneficiare, trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute la alin 1 lit d), precum și următoarele criterii specific de recrutare:*

- *la data înscrierii au o vechime de minim 1 an în cadrul structurilor M.A.I., în calitate de agent de poliție, subofițer sau maistru militar,*
- *au obținut calificativul cel puțin “bine” la ultima evaluare anuală*
- *nu sunt puși la dispoziție ori suspendați din funcție în condițiile art. 27²¹ alin 2 sau ale art. 27²⁵ lit a) din Legea nr. 360/2002*
- *nu sunt sub efectul unei sancțiuni disciplinare”.*

Prin urmare, cadrul normativ aplicabil situației petentului nu stabilește printre criteriile specifice de recrutare și pe cel referitor la lipsa tatuajelor ori a elementelor ornamentale, de orice natură.

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

14. Constituția României:

- **Art. 16 Egalitatea în drepturi:** *“(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.
(2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”*
- **Art. 52 Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică** *“(1) Persoana vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim, anularea actului și repararea pagubei.
(2) Condițiile și limitele exercitării acestui drept se stabilesc prin lege organică. (...)”*
- **Art. 53 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți**
“(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) *Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.*”

15. O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

– **Articolul 2 alin. 1:** *”Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”*

- **Articolul 11 (1)** *„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la sistemul de educație de stat sau privat, la orice formă, grad și nivel, din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză”.*

- **(2)** *„Prevederile alin. (1) se aplică tuturor fazelor sau etapelor din sistemul educațional, inclusiv la admiterea sau la înscrierea în unitățile ori instituțiile de învățământ și la evaluarea ori examinarea cunoștințelor”.*

- **(4)** *„Prevederile alin. (1)-(3) nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului unității ori instituției de învățământ de a refuza înscrierea sau admiterea unei persoane ale cărei cunoștințe ori rezultate anterioare nu corespund standardelor sau condițiilor de înscriere cerute pentru accesul în instituția respectivă, atât timp cât refuzul nu este determinat de apartenența persoanei în cauză la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a acesteia”.*

16. Legea educației naționale nr. 1 din 5 ianuarie 2011

- **Articolul 2 alin. (4)** *“Statul asigură cetățenilor României drepturi egale de acces la toate nivelurile și formele de învățământ preuniversitar și superior, precum și la învățarea pe tot parcursul vieții, fără nicio formă de discriminare”.*

- **Articolul 3 lit. a)** *“Principiile care guvernează învățământul preuniversitar și superior, precum și învățarea pe tot parcursul vieții din România sunt: a) principiul echității - în baza căruia accesul la învățare se realizează fără discriminare”;*

- **Articolul 118 alin (2)** *“În învățământul superior nu sunt admise discriminări pe criterii de vârstă, etnie, sex, origine socială, orientare politică sau religioasă, orientare sexuală sau alte tipuri de discriminare, cu excepția măsurilor afirmative prevăzute de lege”.*

17. Jurisprudență CNCD

Hotărârea nr. 255/2018, Hotărârea nr 700/2019.

Principiile de analiză

18. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- *la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal,*
- *la situații diferite, tratamentul juridic nu poate fi decât diferit. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat*”.

19. Prin urmare, se poate vorbi de o posibilă **discriminare directă** în condițiile în care o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

20. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

Aplicarea principiilor la spetă

21. Pe cale de excepție, în conformitate cu dispozițiile **art. 63** din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor, care prevăd „(1) *Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției*”, Colegiul urmează a se pronunța cu prioritate asupra excepțiilor invocate.

Astfel, Colegiul director respinge excepția lipsei calității procesuale active, invocată de reclamant. Colegiul director constată că, deși petentul nu s-a înscris până la momentul sesizării la concurs, intenționând că se înscrie în viitor, nu înseamnă că nu are interes. Astfel de condiții/criterii pot descuraja persoanele care doresc să participe la concursul de recrutare la Academia de Poliție A.I.C. Este suficientă stabilirea unor condiții restrictive, descurajatoare pentru îngrădirea dreptului pretins. (vezi cauza C-54/07 FERYN, cauza C-81/12, ACCEPT).

22. În ceea ce privește excepția necompetenței CNCD, invocată de reclamant, Colegiul director respinge excepția întrucât Consiliul s-a pronunțat pe efectele discriminatorii

ale ordinului de ministru cu același obiect (vezi Hotărârea nr. 255/201/ și Hotărâra nr. 700/2019).

23. Nu în ultimul rând, Colegiul director respinge excepția lipsei obiectului, sesizarea prezintă elementele prezumtive ale unei fapte de discriminare.

24. Pe fondul cauzei, în fapt, Colegiul director reține criteriul impus la admiterea în cadrul Academiei de Poliție Alexandru Ioan Cuza legat lipsa tatuajelor ori a elementelor ornamentale (*“să nu aibă tatuaje (...) în zone neacoperite de uniforma de vară”*).

25. În drept, Colegiul C.N.C.D. se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că potrivit jurisprudenței sale, **discriminarea presupune tratarea diferită, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, a unor persoane aflate în situații relativ similare.**

Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, **principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv.**

Convenția Internațională privind Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare Rasială prevede în art. **art. 5, lit. e, pct. 3 și 4** următoarele: ”În conformitate cu obligațiile fundamentale enunțate în articolul 2 al prezentei Convenții, statele părți se angajează să interzică și să elimine discriminarea rasială sub toate formele și să garanteze dreptul fiecăruia la egalitate în fața legii **fără deosebire de rasă, culoare, origine națională sau etnică,** în folosința drepturilor următoare: (...) e) drepturi economice, sociale și culturale, în special: i) **dreptul la muncă,** la libera alegere a ocupației sale, **la condiții de muncă echitabile și satisfăcătoare;**...”

26. De asemenea, Colegiul se raportează la prevederile art. 2 alin. 1 din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, conform cărora discriminarea reprezintă “orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată, care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

Astfel, sub aspectul incidenței prevederilor art. 2 din O.G. nr. 137/2000, republicată, relativ la definiția discriminării, Colegiul precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 alin.1 din O.G. nr.137/2000, republicată. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile. Or, discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai datorită apartenenței acesteia la un grup (de exemplu, origine rasială sau etnică, religie etc.) sau al unei caracteristici individuale (dizabilitate, gen, vârstă, boală cronică etc.). **Din acest punct**

de vedere, discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în Art. 2 alin. 1 al Ordonanței 137/2000, în particular, prin utilizarea sintagmei „pe bază de”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință „pe bază de (...)”. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratamentul diferențiat) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, religie, convingeri etc.) invocat de reclamant (petent) constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate (pârâtului).

Același raționament este aplicabil și în cazul discriminării indirecte, prevăzută în art. 2 alin.3 din O.G. nr. 137/2000, cu precizarea că raportul de cauzalitate nu este direct. În situația discriminării indirecte, ne plasăm în câmpul de aplicare al unui criteriu aparent neutru, la prima vedere, ceea ce scoate din discuție un raport de cauzalitate direct, însă în fapt se produce un dezavantaj față de o persoană sau față de un grup de persoane în raport cu o caracteristică sau un criteriu de discriminare interzis. În ceea ce privește existența acestei legături de cauzalitate între tratamentul diferit și criteriul interzis s-a pronunțat și Înalta Curte de Casație și Justiție, între altele, prin Decizia civilă nr. 1530/2009 și Decizia civilă nr. 2758/2009.

27. În ceea ce privește inversarea sarcinii probei, Curtea Europeană de Justiție a arătat că în cazurile de discriminare, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâtul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.

28. Raportat la cele stipulate mai sus, Colegiul director reține că petentul este angajat al Ministerului de Interne și intenționează ca, în anul 2021, să se înscrie la concursul de admitere la Academia de Poliție A.I. Cuza, învățământ cu frecvență redusă, însă a constatat că îi este restricționat accesul la pregătire profesională din cauza tatuajelor, conform OMAI 140/2016 completat cu OMAI 177/2016 privind activitatea de management Resurse umane în unitățile militare ale MAI.

În acest sens, Colegiul director constata faptul că petentului îi sunt incidente prevederile art. 6 alin. 8 Anexa nr. 2 la O.M.A.I. nr. 140/2016, care stabilește că *“Agenții de poliție care se înscriu la concursul de admitere pe locurile aprobate la Programul de studii universitare de licență “Ordine și Siguranță Publică” din cadrul Academiei de Poliție A.I.Cuza, forma de învățământ fără frecvență, potrivit locurilor aprobate pentru*

MAI și repartizate unităților de poliție beneficiare, trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute la alin 1 lit d), precum și următoarele criterii specific de recrutare:

- *la data înscrierii au o vechime de minim 1 an în cadrul structurilor M.A.I., în calitate de agent de poliție, subofițer sau maistru militar,*
- *au obținut calificativul cel puțin "bine" la ultima evaluare anuală*
- *nu sunt puși la dispoziție ori suspendați din funcție în condițiile art. 27²¹ alin 2 sau ale art. 27²⁵ lit a) din Legea nr. 360/2002*
- *nu sunt sub efectul unei sancțiuni disciplinare".*

29. Prin urmare, cadrul normativ aplicabil situației petentului nu stabilește printre criteriile specifice de recrutare și pe cel referitor la lipsa tatuajelor ori a elementelor ornamentale, de orice natură.

30. Având în vedere cele de mai sus, faptele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare, în sensul prevederilor art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale discriminării, astfel cum este definită în art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată – lipsă drept încălcat;
2. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 30.06.2021 au fost: DIACONU ADRIAN- Membru, GRAMA HORIA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, MOȚA MARIA – Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, POPA CLAUDIA - Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiului director,
Președinte CNCD

Data redactării: 16 iulie 2021

Redactat și motivat de A.P.G. și H.G

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.